

scientists; commodity producers; executives, managers. Features of their information support are given. It is noted that among the sectoral information systems, information systems play an important role in the development of the agro-industrial complex of the country: the Ministry of Economy, Trade and Agriculture of Ukraine, Ministry of Education and Science of Ukraine, National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine and the systems of their subordinate organizations and institutions, as well as agricultural libraries, advisory services, UkrINTEI, State Enterprise "Ukrainian Research and Training Center for Standardization, Certification and Quality", the State Statistics Committee, industry associations, information portals and others. Together, they form an integrated information system. Effective and high-quality provision of information needs of agricultural specialists is impossible without the information resources, which are traditionally handled by the agricultural libraries headed by the National Scientific Agricultural Library (NSAL) of the National Academy of Sciences of Ukraine. The main priority of the latter is the disclosure and presentation of existing documents, as well as access to a wide range of physical and virtual users. In this direction, the active creation of its own electronic database "online catalog Ukragroreka" is active, with a total volume of more than 550 thousand records, of which 52 thousand — full-text publications. The tasks for the creation of the national agricultural bibliography, presented by 13 bibliographic series, are successfully implemented. Since 1999 the systematic quarterly abstract journal "Agroindustrial Complex of Ukraine" has been published quarterly.

Keywords: national agricultural information resources; users of information; generators of sectoral information; NSAL NAAS; Ukragroreka electronic catalog; databases; electronic information resources; network of agricultural libraries

References

1. *Korystuvachi informatsii* (2018). Available at: <http://um.co.ua/3/3-11/3-118262.html> [Accessed 06.04.2018].
2. Lavrik O. L., Mohnacheva Yu. V., Shaburova N. N. (2010). *Sovremennyye tendentsii v informatsionnom obespechenii nauchno-issledovatel'skikh rabot*. Novosibirsk.
3. *U Minahropolityky zapratsiuвав informatsiyni tsentr*. (2018). Available at: <http://minagro.gov.ua/node/18552> [Accessed 14.04.2018].
4. *Zvit pro nadjkhodzhennia informatsiynykh zapytiv za IV kvartal 2018 roku*. (2018). Available at: <http://www.minagro.gov.ua/uk/dostup-do-publichnoi-informacii?nid=26714> [Accessed 14.04.2018].
5. *Minahropolityky zapuskaie dopomizhnyi informatsiyni resurs dlia shyrokooho kola korystuvachiv*. (2018). Available at: <https://minagro.gov.ua/ua/news/minagropolitiki-zapuskaie-dopomizhnyi-informatsiyniy-resurs-dlya-shirokogo-kola-korystuvachiv> [Accessed 15.04.2018].
6. *Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykorystannia koshtiv derzhavnogo biudzhetu na naukovu i orhanizatsiynu diialnist prezidii Natsionalnoi akademii ahrarnykh nauk Ukrainy* (2017). Available at: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16754557/zvit_26-2_2017.pdf?subportal=main [Accessed 12.04.2018].
7. *Postanova № 03/01 Prezidii NAAN, protokol № 3 vid 13 bereznia 2019 r.* Available at: <http://naas.gov.ua/upload/iblock/49d/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf> [Accessed 12.04.2019].
8. *Kolektyv avtoriv za zah. red. M. Strikhyta M. Ilchenka*. (2017). *Innovatsiini rozrobky universitetiv i naukovykh ustanov MON Ukrainy*. Kyiv. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/nauka-v-universitetax/rozrobkiuniv-monu.pdf> [Accessed 12.04.2018].
9. *Informatsiyni zvit pro diialnist Natsionalnoi naukovoї silskohospodarskoї biblioteki za 2018 r.* (2018). Natsionalna naukova silskohospodarska biblioteka.

Надійшла до редакції 17 грудня 2019 року

З АРХІВУ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

УДК 655.59:[378.4:050](477)"1917/1919"(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2020.2(283).42-47

Лариса Дояр,
кандидат історичних наук, доцент,
старший науковий співробітник Книжкової палати України,
e-mail: arkhiv@ukrbook.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0789-2462>

Наукова періодика України 1917—1919 рр.: аналіз академічних видань (за матеріалами Книжкової палати України)

Стаття продовжує низку авторських розвідок, присвячених періодичним виданням, що виходили на зорі новітньої історії України, коли, внаслідок руйнації Російської імперії, відбувалася розбудова нашої національної держави. У пропонованій статті порушено проблему діяльності провідних закладів вищої освіти на теренах тогочасної України, зокрема Університету Св. Володимира у Києві, Технологічного інституту імператора Олександра III у Харкові, Катеринославського гірничого інституту, Харківського університету, Київського та Харківського комерційних інститутів тощо. У дослідженні використано збірники наукових праць, укладених упродовж 1917—1919 рр. науковцями та співробітниками зазначених установ. На основі проведеного контент-аналізу періодичних видань, що виходили у зазначених закладах освіти, авторка дійшла кількох висновків, а саме: вища освіта революційної України все ще залишалася під ідейним впливом Росії (чи то царської, чи то республіканської); професорсько-викладацький склад цих установ чинив неабиякий спротив оголошеній Українською Центральною Радою політиці українізації; у навчальних закладах, заснованих за часів імператорського правління, навіть в умовах кардинальних революційних змін продовжували панувати сталі освітянські традиції (земляцтва, благодійні внески, іменні стипендії на підтримку різних категорій студентства); заклади вищої

освіти стали осередком гуртування проросійських сил в Україні. На тлі цих політично небезпечних і, цілком зрозуміло, небажаних для українських національних інституцій аналітичних констатацій варто наголосити, що зазначені навчальні заклади залишалися потужними центрами розвитку науки в Україні. Дослідження проведено за матеріалами Держархіву друку Книжкової палати України.

Ключові слова: Київський університет Св. Володимира; Харківський університет; Харківський технологічний інститут; Катеринославський гірничий інститут; академічні наукові записки

Постановка проблеми. Історія вітчизняної періодики викликає жвавий інтерес сучасного українського суспільства. Про це свідчить той факт, що центральний друкований орган нашої держави "Голос України" на своїх шпальтах започаткував рубрику "З полиць Книжкової палати", де співробітники Державного архіву друку проводять аналіз щорічних надходжень, починаючи від 1917 р.

Вважаємо за потрібне докладніше розглянути вітчизняні академічні видання 1917—1919 рр. із фонду Держархіву друку, що дають змогу відтворити історичне тло розвитку нашої держави в зазначений період.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Інноваційні засади використання наукової періодики України обґрунтували Л. Костенко, О. Жабін, Є. Копанєва, Т. Симоненко [13]. Історію періодичної преси в Україні, охоплюючи період визвольних змагань 1917—1920 рр., ґрунтовно дослідили історики М. Баранник та П. Голобуцький [1]. Наукові журнали 1917—1920 рр. як джерело з історії української преси вивчала колишня співробітниця Книжкової палати України О. Орлик [14]. Утім, аналізу контенту тогочасних академічних видань у цих працях немає, а отже **метою статті** є дослідження академічного складника наукової періодики України, виданої впродовж 1917—1919 рр.

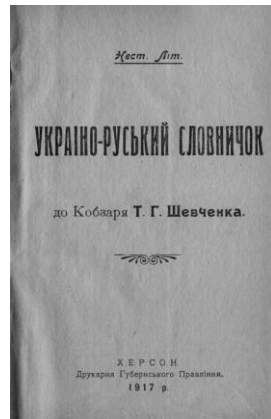
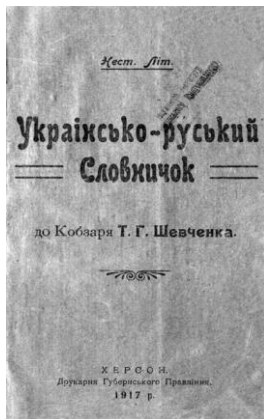
Виклад основного матеріалу дослідження. Провідним закладом вищої освіти України у зазначений період залишався Київський університет Св. Володимира. Зокрема, на шпальтах його "Університетських новин" 1917 р. друкували рецензії на дослідження, представлені до присвоєння вищих наукових ступенів лікарями Е. Майделем [15, с. 7—13], А. Кронтовським [16, с. 1—13], хіміком Є. Гришкевичем-Трохимовським [19, с. 1—10]. Розвідницький контент журналу містив працю академіка, професора історії В. Іконникова, присвячену Смутному часу на теренах Московщини [17, с. 1—56]; дослідження релігієзнавця, професора Н. Боголюбова щодо захисту християнських істин [17, с. 166—183]; метеорологічні спостереження професора Ч. Бялобржеського [20, с. 104—132]; філологічну розвідку професора Н. Грунського, присвячену викладанню російської та церковнослов'янської мов у вищій школі [15, с. 12—28]; розвідку професора математики Б. Букреева [19, с. 146—150]; наукові праці професорів медицини А. Шимановського про параліч внаслідок перелому черепа [16, с. 14—28], А. Павловського про газову гангрену, газову флегмону й бронзову рожу під час подій Першої світової війни (1914—1917) [16, с. 29—147]; літературознавчу розвідку П. Филиповича, присвячену життю й творчості Є. Баратинського, що здобула золоту медаль історико-філологічного факультету [17, с. 57—133; 18, с. 1—115]; історичне дослідження С. Грушевського "Коломен-

ський повіт за рукописами 16 ст." [15, с. 114—131; 17, с. 214—245; 18, с. 169—216; 19, с. 187—202]. Публікацією особливо гучного змісту став "Протест Ради Університету святого Володимира проти насильницької українізації південної Росії", ухвалений 26 липня 1917 р. [20, с. 1—7]. У тексті йшлося про те, що не слід ототожнювати культурну самобутність Малоросії та український політичний сепаратизм [20, с. 2]. Якщо першу тезу сприймали з розумінням і навіть співчуттям через національні утиски з боку царату, підтримували й поділяли всі науковці університету, то друга викликала занепокоєння. "Протест..." подали на розгляд Тимчасового уряду, який унаслідок червневих перемовин 1917 р. пішов на компроміс з Українською Центральною Радою та фактично дав згоду на проведення нею політики українізації. Під зазначеним кутом зору принципово інакше виглядає сумнозвісний Другий універсал УЦР, ухвалений 3 липня 1917 р., адже сучасна історична наука одноголосно називає його ганебним і зрадницьким. Водночас, виходячи з логіки "Протесту...", його здобутки, виявляється, неабияк драгували противників українського державного будівництва.

Упродовж 1918 р. "Університетські новини" продовжували дотримуватися власних дослідницьких і видавничих традицій. На сторінках видання побачили світ рецензії на різноманітні дисертації та монографії, укладені професорами географії П. Армашевським, В. Лучицьким, П. Тутковським [22, с. 1—13], професорами фізики І. Косоноговим і Г. Де-Метцем [24, с. 1—6], професором медицини А. Кримовим [26, с. 1—19].

В "Університетських новинах" 1918 р. можна було прочитати захопливу історію з життя цього навчального закладу останньої чверті XIX ст. Зокрема, академік, заслужений професор історії В. Іконников у вересні 1916 р. написав розлогу біографію опального колеги, професора, історика релігії П. Терновського, у якій оприлуднив карколомний сюжет з історії російської цензури 80-х рр. XIX ст. [25, с. 1—9]. Автор біографії поділяв думку про те, що ініціатором переслідувань науковця й фактичним винуватцем його передчасної смерті став оберпрокурор Святійшого Синоду К. Победоносцев. Докторська дисертація та кілька монографій П. Терновського були вилучені з бібліотек і стали раритетами вже у 1880-х рр. До біографічного опису, укладеного В. Іконниковим, увійшов лист протоєрея М. Горчакова до П. Терновського, написаний 13 грудня 1883 р. Автор висловлював глибоку пошану історичну та пропонував йому написати прохання на призначення пенсії на утримання державним коштом в Маріїнському інституті його малолітньої доньки [25, с. 5]. Усі, хто знав порядного, щирого, надзвичайно побожного П. Терновсько-

го були вражені фактом його звільнення з університету за буцімто антиправославні погляди. З позицій сьогодення підстава для цькування професора є абсурдною. Проте для часів безроздільного панування тріади міністра С. Уварова (православ'я — самодержавство — народність) твердження П. Терновського про потребу відділення церкви від держави було неприпустимою, злочинною крамолою. Тож не дивно, що було покарано не тільки професора П. Терновського, а й Цензурний комітет Університету Св. Володимира [25, с. 7].

У номерах "Університетських новин" за 1918—1919 рр. надруковано дослідження з історії рядів та еволюції просторової кривої професора математики Б. Букреєва [24, с. 7—16]; монографію фізика С. Каландика [24, с. 17—156]; філологічне дослідження приват-доцента С. Савченка, присвячене провансальському діалекту французької мови та його місцю в історичній долі південної Франції [23, с. 1—45]; біографію індійського драматурга Б. Шрикантха, укладену приват-доцентом М. Калиновичем [21, с. 1—22]; літературознавчу статтю професора В. Клінгера, в якій розглянуто проблему походження давньогрецької трагедії [27, с. 7—28]; розвідку з політичної економії професора А. Билимовича [27, с. 29—95]; монографію доцента П. Смірнова з історії міст Московщини у першій половині XVII ст. [21, с. 23—213; 28, с. 1—165]; критико-бібліографічний огляд новітніх праць зі слов'яно-російської бібліографії та палеографії доцента С. Маслова [21, с. 214—231]; дослідження університетських фізиків К. Волкова, Н. Рашевського, Л. Кордиша [22, с. 25—49, с. 61—118], математиків Л. Вишневського та Н. Крилова [22, с. 50—60]; розвідку професора А. Добромислова про вогнепальні поранення суглобів [27, с. 96—109]; статтю А. Кронтовського про патологію холестеринового обміну [22, с. 119—138]; медичні дослідження приват-доцентів Р. Гельвіга та І. Руберта [26, с. 21—189]; історико-літературну розвідку "Богогласник" магістрантки С. Щеглової [23, с. 46—151; 25, с. 10—188].

Київські "Університетські новини", на відміну від друкованих органів решти закладів вищої освіти тогочасної України, постійно звітували про використання благодійних внесків громадян як стипендіальних виплат. Наприклад, 15 червня 1917 р. було затверджено стипендію Г. Штильмана для студентів іудейського

віросповідання, що навчалися на юридичному факультеті [20, с. 1—2]. Остання формувалася на відсотки від капіталу у 6 тис. крб, внесеного на рахунок закладу К. Рейнгерц. У 1919 р. було встановлено ще кілька іменних стипендій. Одна з них, затверджена Радою університету 11 жовтня 1918 р., була утворена від капіталу у 5 тис. крб, що їх пожертвувала дворянка І. Герлецька на підтримку найбідніших студентів римокатолицького віросповідання. Цю допомогу мали використовувати як плату за навчання [27, с. 1]. Того самого дня було затверджено й стипендію імені професора В. Беца, утворену на відсотки від капіталу у 20 тис. крб, котрий заповіла університету вдова дійсного статського радника Д. Беца. Цю стипендію призначали студентам православного віросповідання, які навчалися на медичному факультеті [27, с. 2]. Окрім того, рішенням від 11 жовтня 1918 р. в Університеті Св. Володимира було встановлено стипендію імені підполковника Гоняка, який здійснював командування студентським батальйоном у Царицині. Утворена на відсотки від капіталу у 2 тис. крб, що надійшов від Царицинського Тимчасового виконавчого комітету, її видавали терміном на півріччя студентам будь-яких факультетів, без урахування станового походження й віросповідання. Перевагою користувалися лише особи, які безпосередньо воювали в Царицинському студентському батальйоні. Кандидатів на цю стипендію обирали члени Правління Університету чи підполковник Гоняк особисто. Окрім того, рішенням від 23 січня 1917 р. було започатковано нагородну премію для студентів історико-філологічного факультету, що формувалася на відсотки від капіталу у 2800 крб, внесеного Товариством сприяння середній освіті у Києві, й мала ім'я видатного історика В. Науменка. Студенти, відзначені цією премією, мусили написати дослідження з історії Південної Росії [себто, України. — Л. Д.] або з історії південноруської [читай української. — Л. Д.] літератури [20, с. 3—4].

Майданчиком для оприлюднення наукових досліджень стали "Записки Київського товариства природознавців". У 1917 р. на шпальтах збірника надруковано статті Н. Вагнера [8, с. 1—26], І. Гришинського [8, с. 27—38, 49—58; 9, с. 89—93], В. Заленського [8, с. 39—48], І. Троїцького [8, с. 59—70], В. Лучицького [8, с. 71—114], В. Чирвинського [9, с. 55—87], К. Домбровського [9, с. 1—54].

Видання Київського комерційного інституту здебільшого склалися з монографічних праць [2—5]. Виняток становили лише 32-й том, до якого увійшов огляд викладання дисциплін на економічному факультеті впродовж 1918/1919 навчального року [4, с. 1—18], та 33-й том, що містив звіт про роботу інституту за 1916—1917 рр. [5, с. 1—160]. На сторінках "Новин Київського комерційного інституту" впродовж 1918—1919 рр. було надруковано дослідження фахівців із фінансової справи Л. Барац [3, с. 1—21], Н. Коіава [3, с. 22—98], велику працю економіста П. Кованька щодо фінансових проблем землеробства в російських містах [4, с. 1—160; 5, с. 161—288] та монографію історика Є. Сташевського, присвячену Смоленській війні 1632—1634 рр. [3, с. 1—328].

Слід зазначити, що у порівнянні з київським, університетське видання у Харкові є академічнішим. Його шпальти використовували винятково для оприлюднення наукових праць професорсько-викладацького складу. Зокрема, у "Записках Харківського університету" 1917 р. було надруковано наукову працю історика В. Рожицина "Канцлер Мішель Л'Опіталь" [10, с. 71—171]; навчально-методичний посібник професора права Є. Кагарова [10, с. 254—278]; дослідження з питань судової медицини професора Н. Бонаріуса [10, с. 308—364; 11, с. 324—355]; розвідку професора історії М. Клочкова, присвячену хлібній торгівлі наприкінці XVIII ст. [11, с. 107—124]; дослідження приват-доцента В. Фесенкова щодо природи Юпітера [11, с. 125—244]; методичні рекомендації професора Д. Синцова з викладання математики студентам, які фахово опановують фізику [11, с. 245—270]. Уміщені в журналі відгуки дають змогу з'ясувати професорський склад тогочасного Харківського університету: станом на перше півріччя 1917 р. у закладі працювали такі видатні науковці, як Д. Соболев, В. Залеський, В. Арнольд, Н. Максимейко, В. Савва, С. Кульбанін, Д. Рожанський, Ц. Русьян, Д. Синцов, Є. Кагаров, Н. Сумцов, Ф. Шміт [10, с. 1—70].

"Новини Харківського технологічного інституту імператора Олександра III", що вийшли друком 1917 р., як і академічне видання Харківського університету, були типовим збірником наукових праць, до якого увійшли розвідки професора хімії А. Лідова [7, с. 1—51] та частина монографії фахівця з бурякового цукроваріння, професора М. Зуєва [7, с. 52].

"Новини Харківського комерційного інституту" містили звіт про роботу інституту за 1916/1917 навчальний рік [6, с. 13—77] та були насичені дослідженнями соціологічного спрямування, зокрема працями професорів А. Фатєєва [6, с. 1—12] та В. Гордона [6, с. 78—110]. Останні обґрунтували закономірність появи в Росії таких закладів вищої освіти, як комерційні інститути.

Подібним за змістом до зазначених видань був і щомісячник технічного журналу "Південний інженер", котрий укладало Товариство випускників Катеринославського гірничого інституту (КГІ). У 1917 р. до нього увійшли розвідки професора П. Леонтовського "Спосіб орієнтування рудничної зйомки" [29, с. 1—7];

гірничого інженера В. Сипневського "Застосування праці китайців на Новосильцовському руднику Новосильцовського кам'яновугільного акціонерного товариства" [29, с. 7—10]; гірничого інженера Н. Чинакала "До питання про застосування врубових машин у Донецькому басейні" [29, с. 10—19]. На шпальтах січневого номера було уміщено некролог випускнику КГІ 1912 р. Г. Казановському [29, с. 20]; привітання академіку О. Карпинському з нагоди 50-річчя наукової діяльності [29, с. 21—22]; список студентів IV курсу, які захистили проєктні роботи (50 осіб) з електротехніки й будівельного мистецтва [29, с. 22]. У липнево-серпневому номері часопису було надруковано працю Л. Шевякова щодо розроблення Тквибульського покладу кам'яного вугілля [29, с. 120—148]; статтю гірничого інженера А. Варшавського про переваги застосування сухого дуття в південно-російських печах [29, с. 148—157]; полеміку науковця Л. Шевякова з професором В. Гуськовим [29, с. 157—164]. До цього номера потрапили й сумні новини, зокрема некролог гірничому інженерові, управителю рудника "Ветка" О. Кочергіну, що помер від черевного тифу [29, с. 165]; повідомлення про раптову смерть професора аналітичної хімії КГІ, гірничого інженера В. Бурдакова [29, с. 166]. Окрім того, у часопису було наведено різноманітну інформацію про поточне життя гірничого інституту: 1) колишній лазарет передали у відомство лабораторії прикладної геології; 2) рада професорів ухвалила рішення про зарахування 50 абітурієнтів — уродженців Катеринослава, за яких піклуються громадські установи, за умови сплати ними єдиного тимчасового внеску в розмірі 10 тис. крб на рахунок інституту; 3) повідомлення про те, що 23 вересня 1917 р. ректор КГІ М. Лебедев подав заяву про залишення посади через поповнення складу ради доцентами — заяву переслали в Міністерство торгівлі і промисловості; 4) інформація про встановлення для студентів двох екзаменаційних днів на складання іспитів з кожної навчальної дисципліни, котрі дозволяли здавати не більше двох разів [29, с. 166]. Слід зазначити, що 1917 р. був четвертим у виданні "Південного інженера". Впродовж 1916 р. на його сторінках побачили світ праці професора В. Обручева ("Геологічна документація при розвідці і розробці рудних покладів"); доцента І. Танатаря ("Радіоактивність пісковиків Бахмутської котловини і походження мідних руд"); статті А. Чудотворцева, Л. Лібермана, В. Берменсона, Б. Гриндлера, Ф. Друцького, І. Трутнева, Ч. Вржесинського, Н. Роменського [29, с. 167].

Наостанок зауважимо, що опрацьований авторкою академічний контент був написаний винятково російською мовою, котру, безумовно, вже не вживали в новостворених закладах, заснованих Центральною Радою та Гетьманом Павла Скоропадського. Однак навіть і там продовжували послуговуватися статутом російських університетів від 1884 р., про що свідчило оголошення медичного факультету Київського державного українського університету, підписане деканом О. Корчак-Чепурківським [12, с. 132].

Висновки. На основі проведеного контент-аналізу зазначених періодичних видань авторка дійшла кількох висновків, а саме: вища освіта революційної України, зокрема заклади, засновані за царської влади, в період національно-визвольних змагань українського народу все ще залишалися під ідейним впливом Росії (чи то царської, чи то республіканської); професорсько-викладацький склад цих установ чинив неабиякий спротив оголошеній Українською Центральною Радою політиці українізації; у навчальних закладах, утворених за часів

імператорського правління, навіть в умовах кардинальних революційних змін продовжували панувати сталі освітянські традиції (земляцтва, благодійні внески, іменні стипендії для різних категорій студентства); вищі навчальні заклади стали осередком гуртування проросійських сил в Україні. На тлі цих політично небезпечних і, цілком зрозуміло, небажаних для українських національних інституцій аналітичних констатацій варто наголосити, що зазначені навчальні заклади залишалися потужними центрами розвитку науки в Україні.

Список використаної літератури

1. Баранник М. В. Історія преси в Україні / М. В. Баранник, П. В. Голобуцький // Енциклопедія історії України. Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. — Київ : Наукова думка, 2005. — 672 с.
2. *Известия* Киевского коммерческого института. Книга 30. — Киев : Типография-литография "И. И. Чоколов", 1918. — 76 с.
3. *Известия* Киевского коммерческого института. Книга 31. — Киев : Университетская типография акц. общ-ва печатного и издат. дела Н. Т. Корчак-Новицкого, 1919. — 328 с.
4. *Известия* Киевского коммерческого института. Книга 32. — Киев : Университетская типография акц. общ-ва печатного и издат. дела Н. Т. Корчак-Новицкого, 1919. — 162 с.
5. *Известия* Киевского коммерческого института. Книга 33. — Киев : Университетская типография акц. общ-ва печатного и издат. дела Н. Т. Корчак-Новицкого, 1919. — 169 с.
6. *Известия* Харьковского коммерческого института. Вып. 1. — Харьков : Епархиальная типография, 1918. — 111 с.
7. *Известия* Харьковского технологического института императора Александра III. Т. 12 / [Отв. ред. проф. И. А. Красунский]. — Харьков : Типография Зильберга и сыновей, 1917. — 580 с.
8. *Записки* Киевского общества естествоиспытателей. Т. 25. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, 1917. — 45 с.
9. *Записки* Киевского общества естествоиспытателей. Т. 26. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, 1917. — 94 с.
10. *Записки* Харьковского университета. Книга 1-я и 2-я. — Харьков : Типография и Литография Л. Зильберга и С-вья, 1917. — 360 с.
11. *Записки* Харьковского университета. Книга 3-я и 4-я. — Харьков : Типография и Литография Л. Зильберга и С-вья, 1917. — 400 с.
12. *Збірник* медичної секції Українського наукового товариства в Києві. Книга 4 / [Під ред. О. Черняхівського]. — Київ : Друкарня УНТ, 1918. — 133 с.
13. *Наукова періодика України та бібліометричні дослідження* : [монографія] / Л. Й. Костенко, О. І. Жабін, Є. О. Копанєва, Т. В. Симоненко. — Київ : НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2014. — 173 с.
14. Орлик О. Журнальні видання України 1917—1920 рр. як джерело історії української преси / Олена Орлик // Вісник Книжкової палати. — 2008. — № 5. — С. 34—37.
15. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 1—2. — 135 с.
16. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 3—4. — 155 с.
17. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 5—6. — 249 с.
18. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 7—8. — 220 с.
19. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 9—10. — 209 с.
20. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1917. — № 11—12. — 150 с.
21. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 1—2. — 239 с.
22. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 3—4. — 152 с.
23. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 5—6. — 179 с.
24. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 7—8. — 174 с.
25. *Університетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 9—10. — 197 с.
26. *Университетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1918. — № 11—12. — 197 с.
27. *Университетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1919. — № 5—6. — 116 с.
28. *Университетские известия*. — Киев : Типография Ун-та св. Владимира, Акционерное общество Н. Т. Корчак-Новицкого, 1919. — № 9—10. — 175 с.
29. *Южный инженер* / [Отв. ред. доц. И. Танатарь]. — Екатеринослав : Типография Горного ин-та, 1917. — 169 с.

Scientific periodic of Ukraine 1917—1919: analysis of academic publications (based on materials of the Book Chamber of Ukraine)

This publication continues a series of author's research devoted to periodicals that appeared at the dawn of the modern history of Ukraine, when, as a result of the destruction of the Russian Empire, the construction of the Ukrainian national state took place. The presented article raises the problem of the activities of leading higher educational institutions in the territory of the then Ukraine, in particular, the University of St. Vladimir in Kiev, the Technological Institute of Emperor Alexander III in Kharkov, the Katerinoslav Mining Institute, Kharkov University, Kiev and Kharkov Commercial Institutions, etc. The study used collections of scientific papers compiled in 1917—1919. scientists and employees of these institutions. Based on the author's content analysis of periodicals published in the mentioned educational institutions, the author came to the following conclusions: the higher education system of revolutionary Ukraine at that time still remained under the ideological influence of Russia (either tsarist or republican); The faculty of these institutions actively resisted the policy of Ukrainization proclaimed by the Ukrainian Central Rada; in educational institutions founded during the imperial rule, even under conditions of radical revolutionary changes, the relevant university traditions continued to prevail (fraternity, charitable contributions, personal scholarships in support of various categories of students); Higher educational institutions have become a place of concentration of pro-Russian forces in Ukraine. Against the background of these politically dangerous and highly undesirable analytical statements for the Ukrainian national institutions, it should be emphasized that these higher educational institutions remained a powerful center for the development of science in Ukraine. The study was conducted on the materials of the Book Chamber of Ukraine.

Keywords: Kiev University of St. Vladimir; Kharkov University; Kharkov Technological Institute; Katerinoslav Mining Institute; academic scientific notes

References

1. M. V. Barannik, P. V. Golobuckij. (2005). *Istoriya presi v Ukrayini. Enciklopediya istoriyi Ukrayini: T. 3: E-J*. Kyiv: Naukova dumka.
2. *Izvestiya Kievskogo kommercheskogo instituta. Kniga 30*. (1918). Kiev: Tipografiya-litografiya "I. I. Chokolov".
3. *Izvestiya Kievskogo kommercheskogo instituta. Kniga 31*. (1919). Kiev: Universitetskaya tipografiya akc. obsh-va pechatnogo i izdat. dela N. T. Korchak-Novickogo.
4. *Izvestiya Kievskogo kommercheskogo instituta. Kniga 32*. (1919). Kiev: Universitetskaya tipografiya akc. obsh-va pechatnogo i izdat. dela N. T. Korchak-Novickogo.
5. *Izvestiya Kievskogo kommercheskogo instituta. Kniga 33*. (1919). Kiev: Universitetskaya tipografiya akc. obsh-va pechatnogo i izdat. dela N. T. Korchak-Novickogo.
6. *Izvestiya Harkovskogo kommercheskogo instituta. Vip. I*. (1918). Harkov: Eparhialnaya tipografiya.
7. Krasunskij I. A. [otv. red.]. (1917). *Izvestiya Harkovskogo tehnologicheskogo instituta imperatora Aleksandra III. T. 12*. Harkov: Tipografiya Zilberga i synovej.
8. *Zapiski Kievskogo obshestva estestvoispytatelej. T. 25*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira.
9. *Zapiski Kievskogo obshestva estestvoispytatelej. T. 26*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira.
10. *Zapiski Harkovskogo universiteta. Kniga 1-ya i 2-ya*. (1917). Harkov: Tipografiya i Litografiya L. Zilberga i S-vya.
11. *Zapiski Harkovskogo universiteta. Kniga 3-ya i 4-ya*. (1917). Harkov: Tipografiya i Litografiya L. Zilberga i S-vya.
12. Chernyahivskiy O. [pid red.]. (1918). *Zbirnik medichnoyi sekciyi Ukrayinskogo naukovogo tovaristva v Kiyevi. Kniga 4*. Kyiv: Drukarnya UNT.
13. Kostenko L. J., Zhabin O. I., Kopanyeva Ye. O., Simonenko T. V. (2014). *Naukova periodika Ukrayini ta bibliometrichni doslidzhemya*. Kyiv: NAN Ukrayini, Nac. b-ka Ukrayini im. V. I. Vernadskogo.
14. Orlik O. (2008). Zhurnalni vidannya Ukrayini 1917—1920 rr. yak dzherelo istoriyi ukrayinskoyi presi. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 5, pp. 34—37.
15. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 1—2.
16. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 3—4.
17. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 5—6.
18. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 7—8.
19. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 9—10.
20. *Universitetskie izvestiya*. (1917). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 11—12.
21. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 1—2.
22. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 3—4.
23. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 5—6.
24. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 7—8.
25. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 9—10.
26. *Universitetskie izvestiya*. (1918). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 11—12.
27. *Universitetskie izvestiya*. (1919). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 5—6.
28. *Universitetskie izvestiya*. (1919). Kiev: Tipografiya Un-ta sv. Vladimira, Akcionernoe obshestvo N. T. Korchak-Novickogo, 9—10.
29. Tanatar I. [otv. red.]. (1917). *Yuzhnyj inzhener*. Ekaterinoslav: Tipografiya Gornogo in-ta.

Надійшла до редакції 28 серпня 2019 року